

ההצגה „ארבייט מאכט פריי“: המחשה לטירוף לאומני

חלוצים יהודים, למשל, לא היו מעלים בדעתם להיכנס למאורת פריצים וטומאה כבית קפה לריקודים, ובתור פלשתינאי ותיק, לא ראיתי מעולם בית קפה ערבי שנשים מגישות בו, ועוד משקאות אלכוהור ליים. לא נוצרה בעצם תחושת מקום וממית שות.

□ □ □

הכלב והחתול

בשני המונולוגים של מיכאל מורים, „בשהחביתה נוגעת בפלטי“, בכימוייה הנכון של ריבי סלדמפריירון, מופיע תחילה מיכאל כסיר כאלמן המתגרר אצל בנו וכלתו. בהמשך הוא מפתח שני אה תהומית אל כלבתם הזקנה של בני הזוג, עד שהוא ואנהנו תופסים, שלמעשה הכלבה היא כבואתו, או אולי הוא מזהה אותה גם עם אשתו המתה. במונולוג השני מופיע מיכאל כורש כגבר מפגר החי אצל אימו ומגדל באהבה חתול צעיר, וכאשר החתול נדרס, הוא מאים שים בכך את מאהבה של אימו, הדוחק את תו מהבית. שני מקרי הזדהות עם חיות בית. שני המונולוגים מבוצעים היטב, בר גישות וברגשים נכונים, אלא שהטכסט ניי תן לקיצורים רבים, כעיקר במונולוג הראשון. אנו מסוגלים לתפוס את הפואנטה הרבה יותר מהר משנרמה ליוצרי ההצגה. בועז עברון

עץ צרות ומחניקות העטורות תיל דוקרני. מוכילים אותנו במסדרונות אפלים. אנו מותקפים על ידי רעשים איומים. מורגמים גם היסודות הסאדרמאזוכיסטיים המופקים מהטיפול בנושא הנורא הזה, עד לאורגיה מעוותת ומחרישת אוזניים של קול, צבע, תנועה ועירום, אורגיה הנוטלת ממך את בניתך. אין ספק שהצגה זו, שהוכנה במשך כשלוש שנים, היא היא שיאו של הפסטיבל, ויותר מזה: כל שאר ההצגות מתגמדות לידה.

□ □ □

ריקודים עם בעיות

„הערב רוקרים“ - מאת סיני סתר ויגית אל עזרתי, ועיצוב מחול של גבי אלדור - מציג את תולדות הארץ מ-1919 עד 1991 בראי הריקודים בבית קפה ביופ, שקודם היה בבעלות ערבית, ובסופו של דבר הוא עובר לבעלות יהודית, כשהבעלים הקודם משמש עכשיו מלצר.

מבחינה של עיצוב התנועה והמחולות לתקופותיהם ומבחינת העיצוב המוסיקלי, זו הצגה יפה מאוד. מבחינה תפיסתית, ההצגה תכופות פלאקטית ופשטנית ביותר (היהודים הרעים והמגושמים, הערבים הטרפים, כקרבנות). חוץ מזה, בית קפה והריקודים שבו אינם הסמל ההולם את הארץ מאז מלחמת העולם הראשונה.

אין לי מלה אחרת לתיאור „ארבייט מאכט פריי“ - ההצגתם של דוד מעיין וסמדר יערון-מעיין (ורבים אחרים), הנמשכת קרוב לחמש שעות, ושאי אפשר אסילו להתחיל לתאר אותה במסגרת מצומצמת זאת (או אסילו בעמוד שלם). והו תיאטרון טוטאלי, המתקיף את כל החושים. הוא עוסק בשואה (התחלת החורבן) והיא סיור מודרך במוזיאון של קיבוץ לוחמי הגיטאות), אבל הוא הרבה יותר מזה. הוא מטפל בניצולה של השואה על ידי מערכת החינוך וההסברה הישראלית; הוא ממחיש את הפראנויה המטופחת ככור נה תחילה כציבור שלנו על ידי ניצול ציני זה, ואת ההיתר המוסרי שהיא מעניקה לנו, כניכול, להתעלל באחרים.

הוא ממחיש איך במקום להפיק מהשר אה לקח של אהבת אדם ומלחמה כגזענות ובלאומנות, אנו מפיקים ממנה את הלקחים ההפוכים. הוא ממחיש את הטירוף של הלאומנות, אצל הגרמנים, אצלנו, אצל הערבים, אצל כולם. ובקטע מוסיקלי, בעל אי מפקט עצום כביצוע של סמדר יערון-מעיין, מומחש הצורך המוסיקלי הפנימי הזה בכל השירים הלאומניים - מ„הורסט וסל“ הנאצי ועד „הוי, נוחה נרחה חברנו“ העברי. אנו גם עוברים בגופנו חוויות המזכירות כמעט מן המעט מה שעבר על אחינו באותה תקופה: דוחקים אותנו לתוך תיבות